

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VIII. Causæ a restitutione excusantes recensentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

Causa a restitutione excusantes &c. 183

solvenda; sed hujus dotis prætextu non sunt fraudandi creditores, ut in quibusdam provinciis iniqui solent mercatores. Deinde restituenda prius sunt bona creditoribus hypothecata. Tertio deposita, quæ apud debitorem periere. Quarto prius illis solvendum est, qui speciale exigendi privilegium habent. Quinto veniunt loco creditores communes, inter quos priores tempore sunt anteferendi.

Quoad restitutionis locum, si solum ex re accepta facienda sit restitutio, non cogimur eam ibi facere, ubi ejus dominus moratur, si longe distet, satis est illum de facienda restitutione monere. Hinc si quis exempli causa aliquid a fure bona fide emit, sufficit dominum admonere se ad restituendum esse paratum, quin suis sumptibus rem emptam ad illum mittat. Quod si mala fide emptam res esset, cum constet esse furto ablatam, tunc ad dominum, si vellet, esset mittenda, ut nullum damnum ipse pateretur, idque magis adhuc de fure est dicendum.

CAPUT VIII.

Causa a restitutione excusantes recensentur.

Prima & justior causa, quæ a restitutione excusat, est cum creditor debitum remittit. Verum ut valida sit hæc remissio, oportet, ut qui eam facit, potestatem faciendi habeat. Filii familias non possunt parentum suorum credita remittere, nec famuli dominorum, neque villi-

M 4. cus

cus aut colonus domini sui. Deinde oportet, ut remissio sit prorsus libera, non coacta. Tum oportet, ut nulla fraus adsit. Demum, ut nullus quoque adsit timor reverentialis. Hinc Domini, qui vassallis suis timorem incutiunt, aut illos opprimunt, ut sibi debita vel jura remittant, a restitutionis debito non sunt soluti.

Secunda causa, quæ a restitutione excusat, est quando pro re debita justa datur compensatio. Exempli gratia Dominus, qui vassallo suo mille aureos debet, huic tradit officium, quod tantumdem valet, & alteri tantidem vendere posset: hoc pacto Dominus a restitutione liberatur. Verumtamen hoc ad Beneficia non debet extendi; non enim exempli causa licet Episcopo, alterive Collatori domestici sui servitium, vel aliud debitum Beneficii collatione solvere; Beneficia ad civile commercium non spectant, nec iisdem possunt debita solvi.

Tertia causa est bonorum cessio; sed hæc absque fraude fieri debet, nec quidquam creditoribus est celandum, nisi forte quod ad cessionarii vitam est omnino necessarium, vel artis suæ instrumenta, quibus victum sibi comparat. Quod si post cessionem debitor acquirat, unde sua debita solvat, debet id restituere, quod bonorum cessione deest.

Casuista recens ait, posse cessionarium aliquid sibi e bonis suis reservare, ut familiam suam honeste alat; alter vero prioris opinionem secutus addit, id verum esse, etiamsi debita, propter quæ facta est cessio, ex injusto & aper-

te iniquo furto promanent. Veluti si quis a pluribus pecuniam mutuo accipiat, quam non intendit restituere, eo quod bonorum cessionem mox sit facturus: quod decoctoribus faver, & ad aliorum rapienda bona viam sternit. At hic duorum istorum Casuistarum apertus est error.

Quarta causa a restitutione excusans est usucapio & præscriptio. Usucapio est modus, quo mobilium bonorum dominium acquiritur possessione continua temporis a lege præscripti, nempe trium annorum; ad præscriptionem vero bonorum immobilium decem annorum spatium requiritur inter personas, quæ in eadem morantur urbe, vel viginti, triginta, aut quadraginta annorum spatium juxta diversitatem rerum & locorum, pro personis quæ habitatione inter se distant.

Quatuor requiruntur conditiones, ut valida sit usucapio vel præscriptio. Prima est, ut continua adit rei possessio per totum tempus a lege præscriptum, & justus adsit titulus possidendi. Ubi enim possidendi jus deest, neque usucapiendi, neque præscribendi jus haberi potest; sicut usavenit in filiisfamilias, in servis sine dominorum consensu, in monachis, in furiosis, si furoris tempore possidere incipiant, in amentibus tempore amentia, in laicis quoad bona Ecclesiastica.

Secunda conditio est bona fides, quæ toto præscriptionis tempore durare deber; possessor enim malæ fidei nullo unquam tempore valide præscribit.

M 5

Tertia

Tertia est justus titulus, qui rei dominium perpetuo transferat; hinc res commodata, locata, mutuo acceptæ, emptæ ante pretii solutionem, depositæ neque usucapi, neque præscribi possunt.

Quarta conditio est, ne illius rei usucapio, vel præscriptio a legibus prohibeatur; quemadmodum usucapi, vel præscribi prohibentur res furto sublata, res per vim possessæ, res sacra, res religiosæ, servus fugitivus, & homo liber.

Hæ conditiones si simul adsint, communiter existimatur, qui usucapionem aut præscriptionem rei alienæ habet, non teneri illam restituere, etiamsi verum illius dominum noverit. Ego vero huic opinioni ægre assentior, quamvis civiles, canonicæque leges illam approbent; hæc siquidem leges incommoda illa a Republica avertere satagunt, quæ evenirent, si bona semper manerent incerta. Verum generalis hæc utilitas efficere potest, ut si forte aliquis sciat se rem non suam possidere, sed alienam, hanc nihilominus licite coram Deo retinere possit? Potestne Dei lex, quæ alienum retinere vetat, propter justitiæ humanæ formalitatem robur suam amittere (a)?

Docent

(a) Communior, quæ pro præscriptionis valore pugnat, sententia Auctoris suppositum negat. Non enim ille, qui bona fide præscripsit, alienum possidet pro statu, sed uti scholæ loquuntur, distractivè alienum, id est, quod aliquando erat alienum, sed Juris dispositione ex eo tempore, quo præscriptio est completa, in proprium tran-

Docent Doctores, universalem hæredem, qui rem a patre vel a consanguineo acceptam mala fide possideat, non posse præscribere; universalis enim hæres eadem cum auctore suo persona censetur, ideoque ab uno in alium mala fides transit, ita ut si ex mala fide non possit auctor præscribere, neque hæres præscribat. Diversimode loquendum est de particulari hærede, seu legatario, aut emptore; isti siquidem possunt præscribere.

Vera & tutior causa a restitutione excusans est illam faciendi impotentia; verum si debitor hanc impotentiam removere potest, debet id præstare, parce vivendo, manibus suis operando, & mendicando. Sotus distinctionem affert inquit, si debitor est malæ fidei, qui res furto ablatas aut injuste acquisitas debeat restituere, & vitiis suis & prodigalitate in impotentiam inciderit, hic quælibet pati debet ad mendicantem usque, ut restituat; si vero debitor sit bonæ fidei, & solum ex infortunio aliquo restituere impotens factus est, hic non tenetur hanc necessitatem perpeti, nec inferius a statu suo delabi; sed sufficit, ut aliquid a solitis expensis detrahat, & parce vivat, ut restituere possit.

Donec durat impotentia, nemo restituere tenetur; sed si ab impotentia aliquis emergat, & restituere jam possit, debet restituere, quamvis impotentia tempore a restituendi onere fuerit a iudice liberatus.

SECTIO

transiit. Hanc autem disponendi facultatem Principi aut Reipublicæ competere nemo negat, nisi qui dominium altum in subditorum bona utriusque adjudicat,